

chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova. Vypusk 5K (134). С. 95–103. URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/35777> [in Ukrainian].

7. Panhelova N., Ruban V., & Dias D. (2022). Orhanizatsiyno-metodychni osoblyvosti zanyat' akvafitnesom z dit'my doshkil'noho viku [Organizational and methodical features of aquafitness classes with preschool children]. *Teoriya i praktyka fizychnoyi kul'tury i sportu*, № 1. P.5 3–60. URI: <http://ephshair.phdpdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/6624>

8. Panhelova Nataliya, Tetyana Kravchenko, Borys Panhelov (2023). Zmist i struktura zanyat' z pryoritetnym vykorystanniam elementiv fitbol-aerobiky z dit'my starshoho doshkil'noho viku [Content and structure of classes with priority use of elements of fitball aerobics with children of older preschool age]. *Visnyk Prykarpat's'koho universytetu. Seriya: Fizychna kul'tura*. № 41. P. 65–75. DOI: <https://doi.org/10.15330/fcult.41.65-75> [in Ukrainian].

9. Pyvovar Andriy, Kovach Serhiy (2023). Modelyuvannya rezhymiv rukhovoyi aktyvnosti molodshykh shkolyariv v plavanni dlya dosyahnennya hlobal'nykh rekomendatsiy z fizychnoyi aktyvnosti [Modeling modes of motor activity of younger schoolchildren in swimming to achieve global recommendations on physical activity.]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*. № 2. P. 84–92. DOI: [10.32540/2071-1476-2023-2-084](https://doi.org/10.32540/2071-1476-2023-2-084)[in Ukrainian].

10. Semenenko V., Trachuk S., Telius V., Malysheva O. (2023) Yevropeys'kyi dosvid orhanizatsiyi fizychnoyi aktyvnosti ditey ta pidlitkiv: problematyka i perspektyvy [European experience of organizing physical activity of children and adolescents: problems and prospects.]. *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu*. № 3. P. 56–62. DOI: [10.32652/tmfvs.2023.3.56-62](https://doi.org/10.32652/tmfvs.2023.3.56-62) [in Ukrainian].

11. Trachuk S., Semenenko V., Dolzhenko L., Mamedova I., Dovhal' V. (2023) Stalyy rozvytok osvith'oho seredovyscha dlya zaokhochennya rukhovoyi aktyvnosti shkolyariv [Sustainable development of the educational environment to encourage motor activity of schoolchildren.]. *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu*. № 2. P. 81–85 DOI: [10.32652/tmfvs.2023.2.81-85](https://doi.org/10.32652/tmfvs.2023.2.81-85) [in Ukrainian].

12. Galan Yaroslav, Yarmak Olena, Andrieieva Olena, Moseychuk Yuriy, Sukhomlynov Rudolf, Zoriy Yaroslav, Koshura Andrii, Ivanchuk Mariya, Vaskan Ivan, Bohdanyuk Antonina. Impact of football clubs on the recreational activities of preschoolers. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21 (2) P. 803 – 812. DOI: [10.7752/jpes.2021.02100](https://doi.org/10.7752/jpes.2021.02100)

13. Global Action Plan on Physical Activity 2018–2030. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/272722>.

14. Global status report on physical activity 2022: country profiles. Geneva: World Health Organization. 2022. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO

15. Krutsevich Tatiana, Pangelova Natalia, Trachuk Sergii, Ivanik Oksana Motor activity of the male and female population in modern society. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019. № 19(3)231. P.1591–1598. doi: [10.7752/jpes.2019.03231](https://doi.org/10.7752/jpes.2019.03231).

16. Physical activity factsheets for the 28 European union member states of the who European region. Denmark. World Health Organization. 2018. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/382334/28fs-physicalactivity-euro-rep-eng.pdf?ua=1

17. Promoting physical activity through schools: a toolkit. Geneva: World Health Organization. 2021. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/350836>

18. Promotion of physical activity in the education sector. Current situation and good experiences of European Union Member States in the WHO European Region. 2018 URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0007/398995/Education-Factsheet_RUS.pdf?ua=1

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.11\(184\).44](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.11(184).44)

УДК 378.147:796:[373.5:796.011.3

Троценко Д. В.
викладач кафедри спортивних дисциплін і туризму
Університету Григорія Сковороди в Переяславі,
м Переяслав. Україна
orcid.org/0009-0006-7519-4446

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-МАСОВОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Троценко Д. В. Психолого-педагогічні детермінанти професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи закладів загальної середньої освіти. У статті здійснено аналіз психолого-педагогічної теорії і практики професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти. На підставі результатів теоретичного аналізу сучасних наукових підходів, наукових праць та результатів здійснених досліджень визначено сутнісні ознаки психолого-педагогічних детермінант процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання в закладах загальної середньої освіти. Доведено, що зміст сформованих ключових компетентностей складає комплекс фахових (загальнонаукових і загально-професійних) знань, що є першою психолого-педагогічною детермінантою; сутність другої складають різні форм роботи: аудиторна, позааудиторна і самостійна; сутність третьої детермінанти складає процесуально-діяльнісний компонент навчальних програм і фахових дисциплін та засоби організації і здійснення спортивної й професійно-прикладної підготовки; сутність наступної психолого-педагогічної детермінанти складає сформовані ключові компетентності і провідні компетенції.

Ключові слова. майбутні учителі фізичної культури, психолого-педагогічні детермінанти, компетентності, фізкультурно-масова робота, фахові дисципліни.

Trotsenko D. Psychological and Pedagogical Determinants of the Professional Training of Future Physical Education Teachers for Organisation of Physical Education and Mass Participation Work in General Secondary Education Institutions. The article provides an analysis of the psychological and pedagogical theory and practice of professional training of future physical education teachers in higher education institutions. The role and place of the competencies approach in the professional training of future physical education teachers in higher education institutions have been substantiated and revealed. Based on the results of the theoretical analysis of modern scientific approaches, scholarly works, and the findings of the conducted research, the author defines the essential characteristics of psychological and pedagogical determinants of the process of forming the professional competencies of future physical education teachers to organise physical education and mass participation work within the framework of specialised training in general secondary education institutions. It has been proved that the content of the key competencies of future physical education teachers consists of a set of important professional knowledge they have acquired (general scientific and general professional), which is extrapolated into the content of the first psychological and pedagogical determinant. The essence of the second psychological and pedagogical determinant includes various forms of both individual and group work: classroom, extracurricular, and, accordingly, independent work. The essence of the third psychological and pedagogical determinant is the process-oriented and activity-based component of the curriculum and professional disciplines, as well as the means of organisation and implementation of sports and professionally applied training. The essence of the next psychological and pedagogical determinant comprises the developed key competencies and leading skills.

Keywords: future physical education teachers, higher education institutions, psychological and pedagogical determinants, competencies, physical education and mass participation work.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реформаційні процеси системи вищої освіти в Україні протягом останніх років віддзеркалюють результати загальноєвропейських освітніх трансформацій, що посилюють тезу про визнання значущості знань як рушійної сили суспільного соціального добробуту та прогресу розвитку українського суспільства. У змісті цих реформаторських процесів незаперечної актуальності набуває запровадження компетентнісного підходу як одного з провідних засад підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання. У цьому контексті, як зазначають О. Антонова і Н. Поліщук, у розуміння сутності компетентнісного підходу закладено ідеологію інтерпретації змісту освіти, що формується «від результату» («стандарт на виході»). Тоді компетентність є найважливішим критерієм якості освіти, її відповідності сучасним умовам і є сукупністю конкретних вимог до рівня професійної підготовленості фахівця [7].

У вітчизняних соціально-педагогічних і психолого-педагогічних дослідженнях компетентнісний підхід системно відображено у наукових працях і здійснених дисертаційних дослідженнях А. Деркача, І. Єрмакова, І. Зимньої, С. Краснокрутської, Н. Кузьміної, О. Лебедєва, А. Маркової, Н. Мілованової, О. Овчарук, О. Пометун, В. Циби та ін

Теоретичні основи запровадження компетентнісного підходу у сучасній вищій освіті розкрито в наукових працях В. Андрущенка, Н. Коцура, О. Ландо, В. Лугового, Н. Побірченко, В. Ягупова, Ю. Рашкевича, С. Сисоєвої, у яких здійснено ґрунтовний аналіз сутності європейської концепції компетентнісного підходу, розробленої в межах Болонського процесу.

Важливе місце в контексті проблеми нашого дослідження мають наукові праці з запровадження компетентнісного підходу в сучасній професійній освіті, що знайшло своє відображення у здійснених дослідженнях І. Зязюна, Н. Ничкало, С. Бухальської, Г. Кліща, Я. Кульбашної, Г. Мороховець, К. Хоменко, А. Щербакова та ін.

У цьому контексті актуальним сьогодні є дослідження Д. Вороніної, Ю. Павлова, Ю. Палічука, Н. Поліщук з проблем запровадження компетентнісного підходу у процесах фізичного виховання здобувачів освіти;

Водночас, на основі результатів аналізу фундаментальних теоретичних наукових праць та результатів здійснених наукових досліджень, можемо зробити висновок, що проблема професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання схарактеризовано на сьогодні лише частково, а тому потребує здійснення ґрунтовних досліджень [4].

Мета дослідження – на підставі результатів теоретичного аналізу сучасних наукових підходів, наукових праць та результатів здійснених досліджень визначити сутнісні ознаки психолого-педагогічних детермінант процесу формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній вітчизняній педагогічній науці і освітній практиці сутність поняття «компетентнісний підхід» трактується як «...спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток основних базових і предметних компетентностей особистості, результатом чого має бути формування загальної компетентності, що є сукупністю ключових компетентностей, як інтегрованої характеристики особистості» [7, с. 21].

Отже, зміст ключових компетентностей майбутніх вчителів фізичної культури складає комплекс здобутих ними важливих фахових знань, що відрізняються широким рівнем узагальнення, включають загальнонаукові і загально-професійні знання, терміни і поняття, закони, принципи і закономірності функціонування психолого-педагогічної науки і освітньої практики в сучасних закладах вищої освіти. Саме такі знання складають першу психолого-педагогічну детермінанту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в сучасних закладах загальної середньої освіти

Зокрема у переліку визнаних сьогодні у вітчизняній вищій освіті ключових компетентностей використано результати діяльності робочої групи з питань запровадження компетентнісного підходу, створеної у межах проекту ПРООН «Освітня політика та освіта «рівний – рівному». Так, у змісті цього проекту було запропоновано наступний перелік ключових

компетентностей: уміння вчитись (навчальна), громадянська, загальнокультурна, компетентність з інформаційних та комунікаційних технологій, соціальна, підприємницька, здоров'язбережувальна [3, с. 20].

У цьому контексті майбутній учитель фізичної культури розглядається Л. Сущенком як особистість, яка цілеспрямовано здобуває у закладі вищої освіти кваліфікацію відповідно до певного освітньо-кваліфікаційного рівня. І цей процес відбувається в організованій освітньо-виховній діяльності, «...спрямованій на підготовку до подальшої професійної діяльності щодо підтримки відповідного рівня фізичної культури населення або досягнення вищих спортивних результатів на олімпійській, світовій чи регіональній аренах у командному чи в індивідуальному вимірах» [8, с. 47]

У той же час майбутні вчителі фізичної культури, як зазначає В. Мартиненко, реалізують у своїй професійній підготовці переважно спортивну, навчальну та педагогічну діяльність, що взаємопов'язані між собою і послідовно змінюють одна одну. Їхній розвиток відбувається неоднаково, внаслідок чого одні види діяльності на певних етапах засвоєння фахових знань стають провідними, підпорядковуючи собі інші, у той же час навіть вступаючи із ними в протиріччя. І лише на старших курсах майже половина всіх здобувачів вищої освіти мають сформовані провідні суто педагогічні інтереси, освітні потреби, визначені цілі та мотивацію власної професійної діяльності, уміння і навички організації фізкультурно-масової роботи в закладах загальної середньої освіти [5, с. 111-115].

У такому контексті особливої актуальності набуває розроблення і реалізація в освітній практиці фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти саме позааудиторної роботи з фізичної культури, зокрема в умовах профільного навчання [9, с. 125-132].

Саме у змісті такої роботи вирішуються важливі завдання, яким є: «...сприяння успішному оволодінню матеріалом програми з предмета «Фізична культура»; задоволення інтересів школярів до занять масовими видами спорту та на цій основі виявлення дітей, що мають певні здібності до таких занять; забезпечення активного і змістовного відпочинку; формування здорового способу життя школярів; зміцнення їхнього здоров'я, підвищення особистої працездатності. Таку позакласну роботу організовує і здійснює саме вчитель фізичної культури» [2, с. 44].

На підставі зазначеного вище, як зазначає далі С. Карасевич, стає можливим визначення провідної мети діяльності вчителя фізичної культури, що організовує і здійснює фізкультурно-масову роботу в умовах профільного навчання в закладі загальної середньої освіти. Сутність якої полягає у формуванні стійкої потреби й інтересу учнів різного віку щодо насамперед дотримання здорового способу життя та активної участі у різноманітних фізкультурно-масових заходах. Відповідно досягнення цієї мети передбачає вирішення таких важливих завдань: розвиток рухових здібностей до рівня вищого, ніж на уроках фізичної культури; формування життєво необхідних якостей особистості, що дасть змогу їм успішно соціалізуватися, самостверджуватися, самореалізовуватися; формування стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом; вміння здійснювати фізкультурно-масову роботу [2, с. 48].

Враховуючи зазначене вище, можемо зробити висновок, що професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання в закладах загальної середньої освіти має здійснюватися не тільки у межах загальнокультурного, психолого-педагогічного чи методичного рівнів, але й обов'язково передбачати інші види і форми професійної підготовки, зокрема методичну, суто фізичну й технічну та спортивну підготовку тощо. Також маємо акцентувати увагу на тому, що ці види професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання здійснюються під час використання різних форм роботи: аудиторної, позааудиторної і відповідно самостійної роботи. Саме такий підхід є провідним у змісті наступної психолого-педагогічної детермінанти професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в закладах загальної середньої освіти

У такому контексті Р. Маслюк виокремлює й характеризує три провідні форми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в закладах передвищої і вищої освіти. Так, на його думку, перша форма переважно застосовується на академічних заняттях безпосередньо в освітньому процесі, відтак передбачає комплексне вирішення трьох груп актуальних педагогічних завдань: освітніх, виховних і оздоровлювальних із домінуванням саме освітньої їх спрямованості. У той же час, друга форма, на його переконання передбачає проведення саме активних занять спортом у позааудиторний час, що відповідно сприяє максимальному формуванню і розвитку рухових здібностей майбутніх вчителів фізичної культури. Тоді застосування в освітньому процесі закладу вищої освіти третьої форми надає педагогічного спрямовання активній дозвіллевій діяльності майбутніх вчителів фізичної культури. Оскільки, сприяє організації ними самостійних занять у позааудиторній фізкультурно-масовій роботі [6, с. 75].

Як засвідчили результати нашого теоретичного аналізу навчальний матеріал кожної з фахових дисциплін у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в сучасних закладах загальної середньої освіти є суттєво диференційованим. Як у межах суто теоретичного змісту, так відповідно у всіх без винятку підрозділах фахових дисциплін прикладного змісту. Це ще раз, доводить, що у їх змісті знанневий компонент навчальних програм і фахових дисциплін вибудований переважно у суто теоретико-прикладному (методико-практичному і навчально-тренувальному) та результатуючому аспектах. Відтак, зміст теоретичної складової фахової дисципліни передбачає умови ефективного оволодіння майбутніми учителями фізичної культури системою науково-практичних і спеціальних фахових знань, набуття умінь і навичок та досвіду їх застосування у власній професійній підготовці, а у майбутньому в професійній діяльності учителя з фізичної культури.

У свою чергу зміст прикладного аспекту навчальних програм і фахових дисциплін переважно вибудований у двох взаємопов'язаних між собою теоретико-прикладних площинах. Так у межах першої площини суттєва увага надається саме виокремленню й характеристиці навчально-тренувального аспекту. Суттєвою ознакою якого є орієнтація на широке використання самостійно чи за супроводу викладача закладу вищої освіти ґрунтовно засвоєних теоретичних знань, набутих методичних умінь і навичок та різноманітних засобів. У сукупності вони відображають якісний бік спортивної й

професійно-прикладної підготовки майбутніх учителів фізичної культури для набуття індивідуального і колективного практичного досвіду організації і здійснення фізкультурно-масової роботи.

Не менш актуальним є розроблення й широке застосування сьогодні методико-практичного аспекту навчальних програм і фахових дисциплін, як складової другої теоретико-прикладної площини. Це створює умови для ефективного оволодіння майбутніми учителями фізичної культури методами, методичними прийомами і засобами та способами самостійного практичного використання здобутих знань, за рахунок вироблених умінь і практичних навичок та власного досвіду їх самостійного застосування. У сукупності, цей процес є результатом і водночас наслідком формування їхньої професійної компетентності з організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання закладів загальної середньої освіти.

Відповідно крім перших двох теоретико-прикладних площин, важливим у процесах формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання закладів загальної середньої освіти є результуючий чинник. У межах якого здійснюється аналіз рівня здобутих фахових знань, сформованих умінь і практичних навичок майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у закладі вищої освіти [10, с. 116-121].

На підставі зазначеного вище, можемо зробити висновок, що у межах першої теоретико-прикладної площини реальним є визначення рівня готовності майбутніх вчителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання. А відтак, сутнісні характеристики другої і третьої теоретико-прикладної площини відображають саме рівень сформованості процесуально-діяльній готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-масової роботи в умовах профільного навчання в закладі загальної середньої освіти, завдяки сформованим ключовим професійним компетентностям у цілому та окремо кожної з провідних компетенцій [11, с. 204-208].

Сьогодні, як підтвердили результати аналізу теорії і практики професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в закладах вищої освіти, є всі підстави виокремити наступну психолого-педагогічну детермінанту, сутність якої розкриває перелік провідних компетенцій. Переважно виокремлюються наступні компетенції: пізнавальна (здатність і готовність до професійного саморозвитку і самостановлення); загально-психологічна (наявність системних наукових знань про розвиток і функціонування психіки людини); інформаційна (володіння сучасними джерелами інформації); емоційна (здатність до саморегуляції, працювати в «зоні психологічного комфорту»; рефлексивна (уміння й навички аналізувати та коригувати власні вчинки, поведінку і дії); особистісна (здоров'я, зрілість, цілісність світогляду, готовність і здатність до особистісного саморозвитку) та комунікативна (сформована готовність до взаємодії та співпраці з іншими членами суспільства), що в сукупності є запорукою подальшого професійного та особистісного розвитку майбутніх учителів фізичної культури [1].

Висновки. Як засвідчили результати аналізу теорії і практики професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у закладах вищої освіти в останні роки спостерігається тенденція до розширення процесів формування їхньої професійної компетентності та вироблення умінь і навичок з організації фізкультурно-масової роботи учнів різного віку в закладах загальної середньої освіти.

Перспективи подальших досліджень. Тому перспективами подальших досліджень має бути розроблення й упровадження у зміст професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури інноваційних моделей і технологій формування їхніх освітніх потреб і мотивації щодо накопичення відповідних фахових знань та досвіду ефективного здійснення фізкультурно-масової роботи.

Література

1. Завидівська Н. Н. Теоретико-методичні засади фундаменталізації фізкультурно-оздоровчої освіти студентів у процесі здоров'язбережувального навчання: дис. д-ра пед. наук: спеціальність 13.00.02 / Завидівська Наталія Назарівна. К., 2013. 509 с.
2. Карасевич С. А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності у закладах загальної середньої освіти, монографія / Сергій Анатолійович Карасевич; МОН України, Уманський держ. пед. унів-т імені Павла Тичини. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 204 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. 112.
4. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: Підручник для вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / В. І. Григор'єв, М. О. Третьяков, за ред. Т. Ю. Круцевич. – [том 2] – К.: Олімп. л-ра, 2008. 391 с.
5. Мартиненко В. В. Безперервна підготовка фахівців фізичного виховання і спорту. Наукові праці. Серія: Педагогіка. Миколаїв. 2009. Вип. 99. С. 111–115.
6. Маслюк Р. В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в системі «педагогічний коледж – педагогічний університет»: дис. ... канд. пед. наук. Умань, 2015. 286 с.
7. Пометун О. І. Теорія і практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. 112.
8. Сущенко Л. П. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту: дис. ... д-ра пед. наук. Київ, 2003. 650 с.
9. Тимошенко О. В. Шляхи оптимізації професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури в умовах розвитку сучасної освіти в Україні. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2008. № 9. С. 125–132.

10. Троценко В. В., Троценко Т. Ю. Особливості впровадження сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні молодших школярів *Науковий часопис*. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури: зб. наукових праць / за ред. О. В. Тимошенко. Київ, 2021. Випуск 5 (134) С. 116 – 121.

11. Шаповалова І. Формування фахової компетентності майбутніх учителів фізичної культури в контексті підготовки до професійного самовдосконалення. Педагогічний дискурс. 2014. Вип. 17. С. 204–208.

Reference

1. Zavydivska N. N. Teoretyko-metodychni zasady fundamentalizatsii fizkulturno-ozdorovchoi osvity studentiv u protsesi zdoroviazberezhuvalnoho navchannia: dys. d-ra ped. nauk: spetsialnist 13.00.02 / Zavydivska Nataliia Nazarivna. K., 2013. 509 s.

2. Karasievych S. A. Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do fizkulturno-sportyvnoi diialnosti u zakladakh zahalnoi serednoi osvity, monohrafiia / Serhii Anatoliiovych Karasievych; MON Ukrainy, Umanskyi derzh. ped. univ-t imeni Pavla Tychyny. – Uman: VPTs «Vizavi», 2018. 204 s.

3. Kompetentnisnyi pidkhdid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy: Biblioteka z osvithoi polityky / Pid zah. red. O. V. Ovcharuk. – K.: «K.I.S.», 2004. 112.

4. Krutsevych T. Yu. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia: Pidruchnyk dlia vyshchych navchalnykh zakladiv fizychnoho vykhovannia i sportu / V. I. Hryhoriev, M. O. Tretiakov, za red. T. Yu. Krutsevych. – [tom 2] – K.: Olimp. I-ra, 2008. 391 s.

5. Martynenko V. V. Bezperervna pidhotovka fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia i sportu. Naukovi pratsi. Seriia: Pedahohika. Mykolaiv. 2009. Vyp. 99. S. 111–115.

6. Masliuk R. V. Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury v systemi «pedahohichni koledzh – pedahohichni universytet»: dys. ... kand. ped. nauk. Uman, 2015. 286 s.

7. Pometun O. I. Teoriia i praktyka poslidovnoi realizatsii kompetentnisnoho pidkhdodu v dosvidi zarubizhnykh krain // Kompetentnisnyi pidkhdid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy: Biblioteka z osvithoi polityky / Pid zah. red. O. V. Ovcharuk. – K.: «K.I.S.», 2004. 112.

8. Sushchenko L. P. Teoretyko-metodychni zasady profesiinnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu: dys. ... d-ra ped. nauk. Kyiv, 2003. 650 s.

9. Tymoshenko O. V. Shliakhy optymizatsii profesiinnoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury v umovakh rozvytku suchasnoi osvity v Ukraini. Pedahohika, psykholohiia ta medyko-bioliolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. 2008. № 9. S. 125–132.

10. Trotsenko V. V., Trotsenko T. Yu. Osoblyvosti vprovadzhennia suchasnykh fizkulturno-ozdorovchykh tekhnolohii u fizychnomu vykhovanni molodshykh shkolariv Naukovyi chasopys. Seriia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury: zb. naukovykh prats / za red. O. V. Tymoshenko. Kyiv, 2021. Vypusk 5 (134) S. 116 – 121.

11. Shapovalova I. Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury v konteksti pidhotovky do profesiinoho samovdoskonallennia. Pedahohichni dyskurs. 2014. Vyp. 17. S. 204–208.

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.11\(184\).45](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.11(184).45)
УДК 796.8

Чаплицін В. П.,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-
спортивної реабілітації Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID: 0000-0001-7562-9143

Веселова В. В.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри технологій оздоровлення та фізкультурно-
спортивної реабілітації Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID: 0009-0002-0429-2912

Гулай В. С.
Вчитель-методист вищої категорії,
Ірпінський фаховий коледж економіки та права, Ірпінь
Парасюк Андрій Васильович,
магістр 2 курсу, факультету соціально-гуманітарних
технологій, спорту та реабілітації
Державний податковий університет, Ірпінь
ORCID: 0009-0001-9475-296

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ТАЕКВОНДИСТІВ

В статті аналізуються теоретико-методичні засади удосконалення фізичної та функціональної підготовленості таеквондистів у підготовчому періоді на етапі попередньої базової підготовки. Проведено аналіз та узагальнення науково-методичної літератури з проблеми дослідження на етапі попередньої базової підготовки, що є фундаментом для збільшення функціональних резервів організму та розширення адаптаційних можливостей таеквондистів та займає важливе місце серед етапів багаторічного удосконалення спортсменів. Наголошено на